

Obejrzyj za zgodą rodziców:

<https://www.youtube.com/watch?v=Y9pz35VI9Gc> -

KOREPETYCJE Z HISTORII: Walki o polskie granice (zachodnią, południową, północną)

<https://www.youtube.com/watch?v=rXJmy5kjNU> - Historia

Walka o Polskę kształtowanie granic II Rzeczypospolitej 1

Sztandar powstańców wielkopolskich

- Powstanie wielkopolskie XII 1918 – II 1919 r. wyzwoliło Wielkopolskę spod władzy niemieckiej
- O przebiegu granicy polsko-niemieckiej zdecydować miała konferencja wersalska

Lekcja 55/56

Temat: Kształtowanie się granicy zachodniej i południowej.

1. Walki o kształt granicy zachodniej Polski trwały aż cztery lata do 1922 roku.

Traktat wersalski przyznawał Polsce obszar **Wielkopolski** nieco większy niż wywalczony przez powstańców oraz pas ziem pomorskich

Gdańsk otrzymał status wolnego miasta

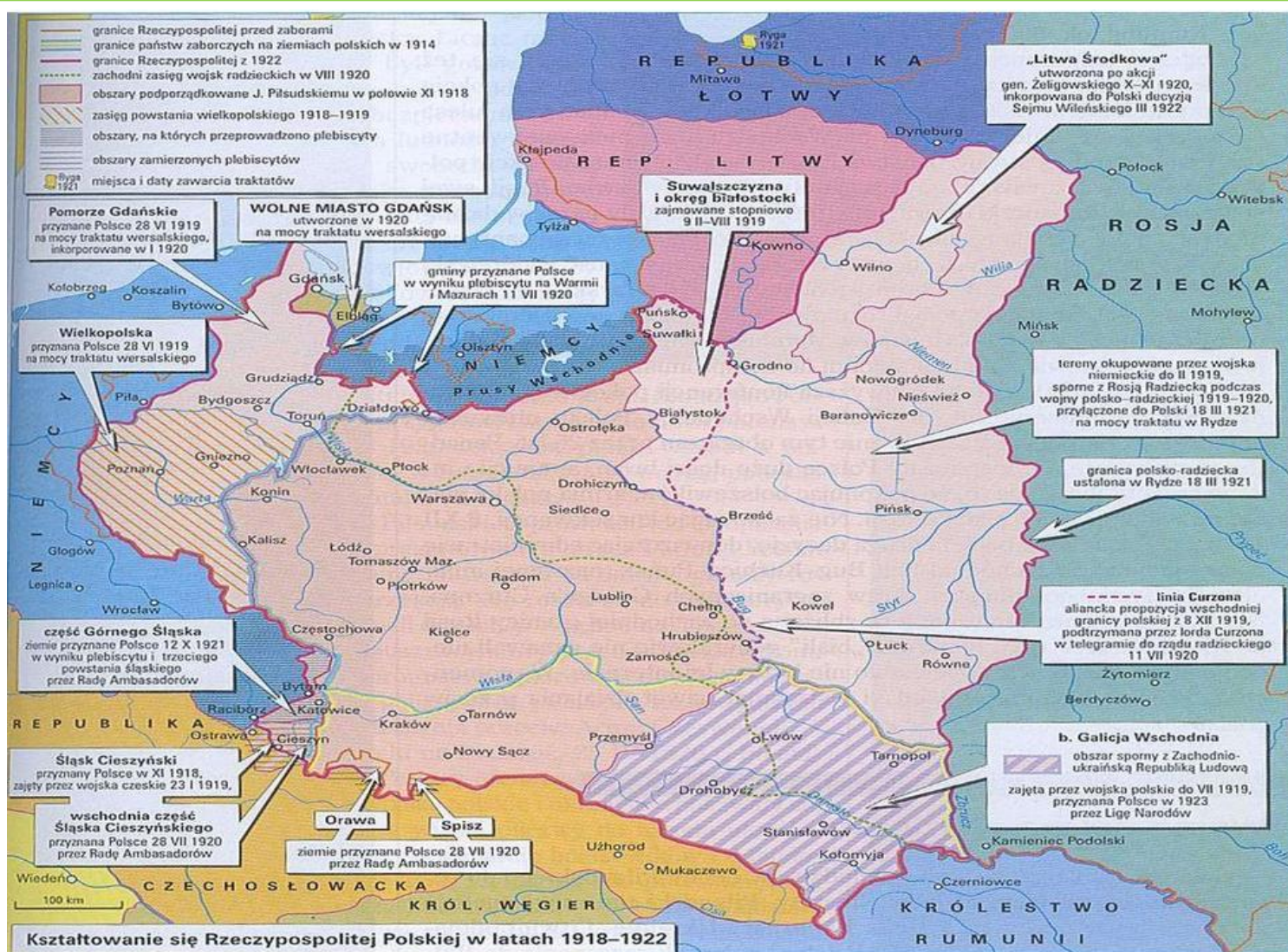
O przynależności **Górnego Śląska, Warmii, Mazur i Powiśla** miały zdecydować plebiscyty przeprowadzone wśród ludności

Granice II RP ukształtowały się ostatecznie w latach 1918-1922 w wyniku trzech procesów:

konfliktów z sąsiadami

ustaleń dyplomatycznych i przeprowadzonych plebiscytów na terenach spornych

powstań narodowych.

- Na sytuację Górnego Śląska miały wpływ trzy powstania śląskie
- I powstanie śląskie (16/17 VIII 1919 r.) – niezadowolenie z powodu ogłoszenia decyzji o plebiscytach i masakra w Mysłowicach
- II powstanie śląskie (19/20 VIII 1920 r.) – sprzeciw wobec sposobu przygotowania plebiscytu
- 20 marca 1921 odbył się zapowiadany plebiscyt na Górnym Śląsku. Wzięło w nim udział 1 191 tys. osób, z czego za połączeniem z Polską opowiedziało się 479 tys., a pozostaniem w granicach Niemiec – 708 tys.
- III powstanie śląskie (2/3 V 1921 r.) – sprzeciw wobec zafałszowanych wyników plebiscytu z III 1921 r.

- Zawieszenie broni podpisano 5 VIII 1921 r.
- Rada Ambasadorów konferencji wersalskiej przyznała Polsce mniejszą część obszaru Górnego Śląska (29% obszaru plebiscytowego), były to jednak tereny najlepiej uprzemysłowione

Wojciech Korfanty, działacz
narodowy na Śląsku,
przywódca powstań śląskich

1. Pierwsze powstanie śląskie – sierpień 1919 r.

- Polskie odrodzenie narodowe na Śląsku.
- Decyzja ententy o przeprowadzeniu plebiscytu.
- Wybuch strajku, sierpień 1919 r. → pierwsze powstanie śląskie

- ❖ Militarna klęka powstańców.
- ❖ Wycofanie wojsk niemieckich ze Śląska.
- ❖ Przybycie na Śląsk komisji międzynarodowej, nadzór przebiegu plebiscytu.

- Napięcie między ludnością polską a niemiecką – wybuch 19 VIII 1920

- ❖ Klęska militarna powstańców.
- ❖ Rozwiązanie policji niemieckiej.
- ❖ Powołanie Policji Plebiscytowej z udziałem Polaków.

- Zwycięstwo Niemców.
- Przyznanie Polsce tylko części powiatów pszczyńskiego i rybnickiego.

- Strajk generalny (2/3 maja 1921 r.) – Wojciech Korfanty.
- Przerodzenie się strajku generalnego w trzecie powstanie śląskie.
- Bitwa o Górę Świętej Anny.
- Ponowny podział Śląska.

EFEKT III POWSTANIA

- ❖ Polska otrzymuje 29% obszaru plebiscytowego.

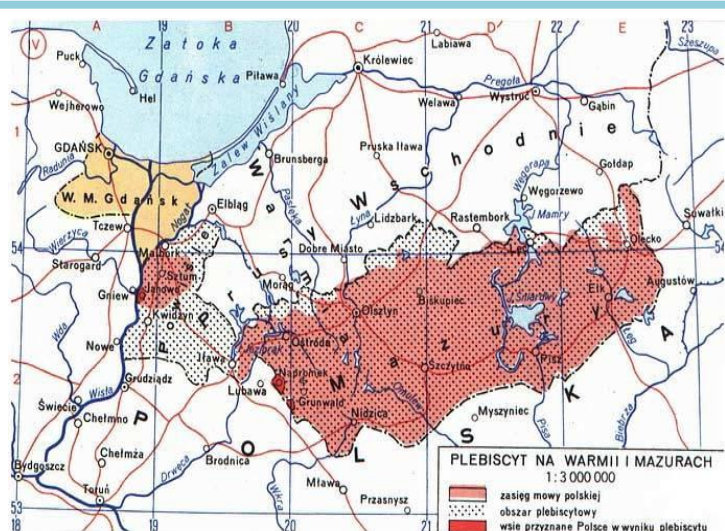
WALKA O KSZTAŁT GRANICY PÓŁNOCNEJ WARMIA I MAZURY

- Plebiscyt przeprowadzono 11.07.1920 roku.
- Intensywna propaganda niemiecka (Polska państwem sezonowym), terror wobec działaczy narodowych.

EFEKT

- ❖ 3 % głosujących odpowiedziało się za przynależnością do Polski.
- ❖ Głosujący zmuszeni byli do wyboru między kartkami z napisem „Polska - Polen” i „Prusy Wschodnie - Ostprussen”. Większość wybrała znany napis - Prusy Wschodnie.
- ❖ Do Polski przyłączono jedynie osiem przygranicznych gmin.

Źródło: <https://www.google.com/search?q=WALKA+O+KSZTAŁT+GRANICY+PÓŁNOCNEJ+WARMIA+I+MAZURY&tbm=isch&ved=2ahUKewje192OvYbpAhXEzyoKHVh8ApUQ2>

Przekazanie głosów regionu w budynku Rejencji Olsztyńskiej w dniu 16 sierpnia 1920, Foto: Wikimedia Commons/dp

3. Powstanie wielkopolskie

SYTUACJA W ZABORZE PRUSKIM

- O przynależności ziem polskich wcześniej podporządkowanym Niemcom zdecydował konferencja pokojowa w Paryżu
- koncepcje walki o niezależność
- ❖ Program walki zbrojnej (**Polska Organizacja Wojskowa, harcerze, Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”**).
- ❖ – działalność dyplomatyczna – narodowa demokracja – uznanie Komitetu Narodowego Polskiego (KNP) za reprezentację narodu polskiego
- Działalność polityczna środowisk polskich
- ❖ Powstanie Naczelnej Rady Ludowej (**NRL**).
- ❖ Zwołanie Polskiego Sejmu Dzielniczego.

- ❖ Utworzenie Straży Ludowej.

WYBUCH POWSTANIA W WIELKOPOLSCE.

- Przyjazd do Poznania Ignacego Paderewskiego – przedstawiciel **KNP**.
 - Prowokacyjne zachowania Niemców.
 - Wybuch walk – 27 grudnia 1918 r.
-

L. Prauziński, Przyjazd Paderewskiego do Poznania, źródło: Wikimedia

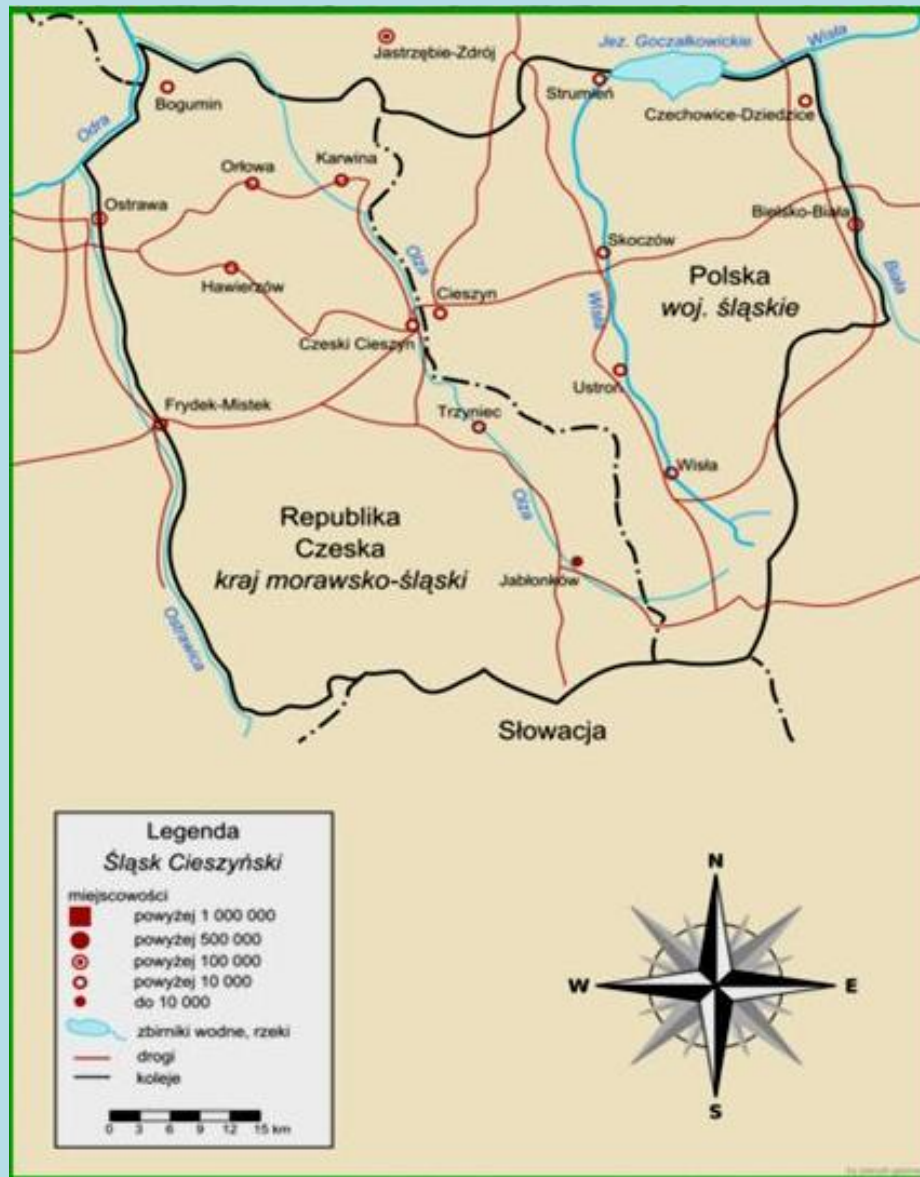
Przebieg walk **26 grudnia 1918 roku**, wieczorem przyjechał do Poznania **Ignacy Jan Paderewski**. Światowej sławy pianista był także wielkim orędownikiem sprawy polskiej na arenie międzynarodowej. Przemówienie Paderewskiego z balkonu Bazaru tysiące Polaków przyjęło owacyjnie. 27.12.1918 r., około 17 strzelanina pod Bazarem rozpoczęła powstanie. Niemcy zaskoczeni obrotem sprawy zaczęli się wycofywać do koszar. Pojawiły się białe-czerwone opaski pozwalające rozróżniać powstańców od Niemców. **Po wyzwoleniu Poznania, powstanie wybuchło w innych wielkopolskich miejscowościach, między innymi w Gnieźnie, Kórniku, Śremie, Środzie, Wrześni.** Po podpisaniu pokoju w Trewirze w 1919 r. Wzdłuż granic, wywalczonych przez wojska powstańcze, wytyczono linię demarkacyjną. 26 marca podpisano zawieszenie broni na odcinku wolsztyńskim. 28 czerwca podpisano Traktat Wersalski.

W tym powstaniu wzięła udział ogromna część polskiej ludności zamieszkującej tereny, na których toczyły się walki.

- Pomoc w konflikcie z Polską Cieszyńskiego król Ferdinand Foch
- Działalność Rady Narodowej w Cieszynie i jej wkład w odzyskanie Śląska Cieszyńskiego
- Ofensywa czeska podczas walk polsko-ukraińskich
- Niekorzystny dla Polski podział Śląska Cieszyńskiego przez Radę Ambasadorów.

Źródło: <https://www.google.com/search?q=Konflikt+o+Śląsk+Cieszyński&rlz=C4%85sk+Cieszy%C5%84ski&tbn=isch&ved=2ahUKewIM9riAv4bpAhVCySoKHRPIATAQ2-cCegQIA>

W 1919 roku terytorium sporne zostało podzielone zgodnie z podziałami etnicznymi.

23.01.1919 roku wojska czechosłowackie zbrojnie zajęły część polską śląska

Ofensywa czeska zatrzymała się na linii Wisły 31.01.1919 roku nastąpiło zawieszenie broni.

3.02.1919 roku zawarto rozejm wzdłuż linii kolejowej koszycko – bogumińskiej.

Ostatecznie po kolejnych starciach wojskowych ustalono granicę polsko – czeską wzdłuż rzeki Olzy.

Źródło: www.google.pl/search?biw=1280&bih=617&tbn=isch&sa=1&ei=Y93qWva7BcGos

4. Dnia 10 lutego 1920 r. w Pucku odbyły się symboliczne zaślubiny z morzem, zorganizowane dla uczczenia powrotu Polski nad Bałtyk.

Reprezentujący Rzeczpospolitą **gen. Józef Haller** w czasie uroczystości mówił: *"Teraz wolne przed nami światy i wolne kraje. Żeglarz polski będzie mógł dzisiaj wszędzie dotrzeć pod znakiem Białego Orła, cały świat stoi mu otworem"*.

Na mocy Traktatu Wersalskiego Polska odzyskała dostęp do Morza Bałtyckiego na odcinku 147 km: brzeg Półwyspu Helskiego - 74 km, morze otwarte - 24 km i brzeg Zatoki Puckiej - 49 km. W jej granicach nie znalazł się jednak żaden większy port. Gdańsk, miał być Wolnym Miastem, pozostającym pod protektoratem Ligi Narodów.

